

I potud musil nss se žal. úřadem souhlasiti, pokud odepřel výměru báňského revírního úřadu z 1. května 1931 účinek právní moci, neboť i kdyby bylo možno pouze zásadnímu výroku v tomto výměru obsaženému přiznati povahu konečného rozhodnutí vydaného pro jednotlivé doly st-lčiny, a i kdyby výrok vydaný u výkonu dozorčí pravomoci byl vůbec schopen materiální právní moci, chyběl by zde formální předpoklad věci rozsouzené, ježto řečený výměr nesporně nebyl závodním radám jednotlivých dolů st-lčiných doručen a nemůže tedy proti nim jako rozhodnutí vůbec působiti. To platí zejména o závodní radě dolu Union v K., zejména když jak zástupce žal. úřadu tak i zástupce stěžující si strany při veřejném ústním líčení souhlasně prohlásili, že výměr báňského revírního úřadu z 1. května 1931 této závodní radě doručen nebyl.

Naproti tomu slušelo stížnosti dáti za pravdu, pokud obrací se proti rozkazů danému žal. úřadem báňskému revírnímu úřadu, aby doplnil řízení vyšetřením námitky, že jednotnou dovolenou bude určitý počet dělníků poškozen na výdělku, neboť pro tento rozkaz, jak bylo rozbořem § 10 zák. č. 262/1921 Sb. výše ukázáno, neposkytuje tento zákon opory.

Č. 11.034.

O b ě a n s t v í s t á t n í: * Vyhláška ministra vnitra z 15. prosince 1926 č. 225 Sb. o průkazu o státním občanství republiky československé a vyhláška ministra vnitra z 1. července 1928 č. 108 Sb., již se mění vyhláška ministra vnitra č. 225/1926 Sb., není všeobecně závaznou právní normou, schopnou založiti právní nárok strany a stanovití rozhodovací kompetenci úřadů.

(Nález ze dne 31. ledna 1934 č. 1873.)

P r e j u d i k a t u r a: opačně srov. Boh. A 8255/29, 9974/32.

V ě c: Lambert M. v Cs. proti zemskému úřadu v Bratislavě o osvědčení o státním občanství.

V ý r o k: S t í ž n o s t s e z a m í t á p r o b e z d ů v o d n o s t.

D ů v o d y: St-l žádal dne 9. ledna 1929 okr. úřad v Galantě o vydání osvědčení o čsl. státním občanství. Okr. úřad výměrem z 27. listopadu 1930 žádosti té nevyhověl podstatně z důvodu, že žadatel ztratil podle § 31 zák. čl. L:1879 čsl. státní občanství. Odvolání do tohoto výměru žal. zem. úřad v Bratislavě nař. rozhodnutím zamítl.

O stížnosti uvážil nss toto:

Není sporu, že jde tu o vydání osvědčení o čsl. státním občanství a že řízení se dělo podle ustanovení vyhlášky min. vnitra z 15. prosince 1926 č. 225 Sb. St-l cítí se býti stížen odepřením tohoto osvědčení a domáhá se podle § 2 zák. o ss ochrany u tohoto soudu. Nutno tedy přede zkoumati, zda úřad zasáhl do subj. práv st-le resp. zda cit. vyhláška (a změna její č. 108/28 Sb.) zakládá pro žadatele právní nárok stíhatelný před nss.

A tu nss na základě úvah níže uvedených dochází k náhledu — opíraje se o usnesení svého odborného plena z 29. ledna 1934 č. 1413/32

pres. —, že výše uvedená vyhláška není všeobecně závaznou právní normou, schopnou založiti právní nárok strany a stanoviti rozhodovací kompetenci úřadu.

Prvotním pramenem práva může býti jedině zákon (§§ 6 a násl., §§ 49 a násl. úst. listiny; resp. opatření Stálého výboru podle § 54 úst. list.) nebo druhotná norma všeobecně závazná, vydaná za předpokladů, které pro platnost její stanoví předpisy ústavní. Vyhláška č. 225/26 Sb. není zákonem (ani opatřením Stálého výboru), jest tedy zkoumati je všeobecně závaznou normou podle předpisů ústavních.

Podle úst. listiny (§ 64 odst. 2, § 80, § 81 lit. a), § 84) mohou po názoru nss-u (srov. též — Hoetzel, heslo »nařízení«, ve Slovníku věř. práva, svazek II., str. 800) ústředními úřady platné právní normy, nadané všeobecnou závazností, býti vydávány jenom jako nařízení vládní, vázaná jednak na materiální předpis § 55 úst. list., jednak na formální požadavky stanovené v § 81 lit. a) a § 84 úst. listiny, jakož i § 2 lit. c) zák. č. 139/1919 Sb.

Zmíněná vyhláška však není nařízením vládním již s hlediska formálního; neboť není označena jako nařízení, není vydána celou vládou, není opatřena potřebným počtem podpisů členů vlády, nebyla jako nařízení vládní publikována ve Sbírce zák. a nař. a nedovolává se také určitého zákona, k jehož provedení by byla vydána (§§ 55, 81, 84 a j. úst. listiny a § 2 zák. č. 139/1919 Sb.).

Avšak i kdyby se připustilo, že nařizovací moc jako taková, totiž pravomoc vydávati všeobecně závazné normy, tvořící pramen práv občanů a zakládající kompetenci úřadů k rozhodování o těchto právech, není monopolem vlády jako kolektivního orgánu, nýbrž že i jednotlivé ústřední úřady (resp. jednotlivý člen vlády) mohou za určitých okolností nařízení v tomto smyslu vydávati, nešlo by o pravomoc plynoucí již pojmově z povahy příslušnosti těchto úřadů (jednotlivého člena vlády), nýbrž pravomoc ta musela by býti založena výslovným předpisem speciálního zákona, který by určitému úřadu (resp. jednotlivému členu vlády) výslovně takovouto nařizovací moc v určitém směru uděloval.

Vyhláška min. vnitra, o kterou jde, nedovolává se však vůbec žádného zmocnění nějakého zákona a nss také neshledal zákona, který by min. vnitra výslovně zmocňoval, aby všeobecně závazným způsobem upravil otázku vydávání osvědčení o čsl. státním občanství.

Z uvedených úvah lze tudíž na cit. vyhlášku pohlížeti toliko jako na předpis instrukcionelní, jako na pouhý návod pro podřízené úřady, které a jak si při žádostech o vydání osvědčení mají počínati; instrukce ta hledí vyhověti praktické potřebě občanů, aby si mohli vhodným způsobem opatřiti úřední listinu o svém státním občanství, které v mnohých případech potřebují, která však nemá nic společného s judikátním a právní mocí schopným rozhodnutím příslušného úřadu o tom, že určitá osoba státním občanem je nebo není. Vydání osvědčení o státním občanství určité straně nebrání tedy úřadu k tomu příslušnému, aby o existenci státního občanství osoby té rozhodl judikátně, třeba záporně, stejně jako odepření tohoto osvědčení nepřekáží straně, aby se domáhala judikátního výroku příslušného úřadu (t. j. v zemi české a moravskoslezské úřadu zemského a v postupu instancí min. vnitra, v zemi slo-

venské a podkarpatoruské v prvé a jediné stoliči min. vnitra) o existenci svého státního občanství (uznání jeho, po případě jeho přiznání nebo udělení).

Na této pouze instrukcionelní povaze cit. vyhlášky nemění nic okolnost, že se v jejím § 1 praví, že »každý státní občan má právo žádati, aby mu jako průkaz o státním občanství bylo vydáno osvědčení«, neboť toto pouhé právo »žádati« za vydání osvědčení neposkytuje ještě ani materielní ani formelní, stíhatelný a vynutitelný nárok na vydání osvědčení toho, tím méně, když není na případné porušení tohoto »práva žádati« stanovena sankce ani vyhrazen opravný prostředek.

Dále stanoví se sice v § 2 cit. vyhlášky resp. ve vyhlášce č. 108/1928 Sb., které úřady jsou povolány žádané osvědčení vydávati; leč v tomto ustanovení nelze spatřovati předpis o kompetenci úřadů k činnosti pravotvorné resp. judikující, již proto, poněvadž ani tu se nedostává zákoného podkladu pro stanovení kompetence úřední.

Není-li však vyhláška č. 225/26 Sb. (a č. 108/28) všeobecně závaznou právní normou, schopnou založiti právní nárok strany a stanovití rozhodovací kompetenci úřadů, pak nemůže se také výrok úřadu, odpírající straně ať z jakýchkoliv důvodů vydání žádaného osvědčení o státním občanství, dotknouti subj. práv strany.

Nemohl tudíž ani v daném případě žal. úřad nař. svým výměrem zasáhnouti rušivě do subj. práv st-le. Pak ovšem není stížnost s hlediska § 2 zák. o ss důvodnou a bylo ji proto zamítnouti.

Tím ovšem nebyla a není meritorně řešena otázka státního občanství st-lova, kterou řešiti může jediné kompetentní úřad, t. j. na Slov. min. vnitra, a zůstává straně volno domáhati se judikátního výroku o svém státním občanství u min. vnitra.

Č. 11.035.

Učitelstvo. — Školství (Slovensko): I. * Výrazem »zemské zákony« v § 15 odst. 2 a v § 26 odst. 3 učitelského zákona (č. 104/1926 Sb.) nerozumějí se uherské zákony, platné jako součást právního řádu státu československého na Slovensku a v Podkarpatské Rusi. — II. * Výrazem »obce« v § 26 odst. 3 učit. zák. (č. 104/1926 Sb.) nerozumějí se církevní obce na Slovensku a v Podkarpatské Rusi. — III. Usnesení vlády ze dne 22. prosince 1926 neposkytuje vydržovatelům církevních škol na Slovensku vůči státu právní nárok na náhradu za naturální byt poskytovaný učiteli církevní školy.

(Nález ze dne 31. ledna 1934 č. 1902.)

Prejudikatura: ad III srov. Boh. A 10.074/32.

Věc: Školská stolice evang. reform. lidové školy v K. proti referátu ministerstva školství a národní osvěty v Bratislavě o náhradu za poskytování naturálního bytu učiteli na církevní lidové škole.